

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3078

av Cecilia Magnusson och Eva Lohman (båda M)

Proveniensenforskning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra proveniensenforskning av de statliga samlingarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen om landets restitutionsåtaganden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under andra världskriget stal nazisterna systematiskt konst från framför allt människor med judiskt ursprung men också från alla andra som inte tillhörde det "ariska" folket. Även andra inblandade parter i kriget roffade åt sig av människors ägodelar men den nazistiska metodiken var exceptionell.

Trots att det är 72 år sedan kriget tog slut finns huvuddelen av "skammens kvarlåtenskap" oupptäckt på världens museer och hos privata samlare. Så länge detta pågår fortsätter överlevande, familjer och ättlingar att utsättas för brott, ignoreras och förnedras av museer, myndigheter och institutioner som nekar dem rätten till sin egendom.

Sverige är ett av 47 länder som står bakom Washingtonkonferensens slutsatser från år 1998 och den uppföljande Terezindeklarationen från år 2009. Till skillnad från Nederländerna, Tyskland, Storbritannien och Österrike har Sverige inte arbetat fram system för att hantera restitutionsfall.

Det förefaller uppenbart att vi behöver vidta åtgärder för att leva upp till våra åtaganden. Ett exempel på detta är exemplet med Emil Noldes tavla "Blumengarten (Utenwarf)" som funnits på Moderna museet. Tavlan är det enda konstverk av detta slag som uppdragats i Sverige och hanteringen kring återlämnandet lämnar mycket övrigt att önska.

Som ytterst ansvariga för de statliga samlingarna anser vi att det behöver efterforskas om det finns ytterligare herrelösa judiska ägodelar och att man behöver undersöka proveniensen i samlingarna som inköpts under efterkrigstiden.

Vi bör också öka kunskapen om de restitutionsåtaganden som Sverige har. Hur detta arbete bäst kan ske bör regeringen låta utreda.

Det handlar inte bara om konsten. Det handlar också om en restitution av historien. Att klargöra vad som faktiskt hände och dra lärdom av det. Det är det viktiga. Även om Emil Noldes målning är det enda som någonsin återlämnas, så är det viktigt för Sverige att gå i genom alla sina samlingar. Och om man hittar något säga: ”Vi har tittat på vår historia och vi erkänner att vi har de här målningarna som är som spöken från det förflutna. Vi vet inte vem de tillhör, men vi har dem och vi återlämnar dem om vi kan.”

Citatet är från Wesley A Fisher på Claims Conference och finns återgivet i Anders Rydells bok *Plundrarna*, sid 345.

Cecilia Magnusson (M)

Eva Lohman (M)